SENDİKA

Ekonomik, Sosyal ve Siyasal Alanda Kol ve Kafa İşçisinin Davalarını Güder

Sene : 1 Sayı 16 | ŞİMDİLİK CUMARTESİ GÜNLERİ ÇIKAR | Fiyatı 10 Kuruştur. | 14 Aralık 1946

Yeni Fransız Hükûmeti kuruluyor

İki defa başbakanlık etmiş olan Leon Blum, Fransız hükûmet başkanlığına seçilmiş, müfrit sağcılar müstesna bütün partiler lehte oy kullanmışlardır. Blum derhal koministleri, sosyalistleri, halk Cumhuriyet hareketcileri ve Radikal partisi ile temaslara geçmiştir.

İşçiler Kanun Tasarısını beyenmiyorlar

Bundan evvelki yazılarımızda, Sendikalar hakkında çıkarılacak yeni kanun tasarısının umumi tenkidini yapmıştık. Üzerinde bir az durulunca, bu tasarının pek baştan savma bir eser olduğunu kabul etmek mecburiyeti hasıl oluyor.

Belki, bu işi üzerlerine almış olanların meşguliyetleri baş'arından aşmıştır da, Sendikalar meselesini incelemeğe vakit bulamamışlardır. Yahut vakitleri vardı da, kendilerine verilen ödev sadece faaliyet halinde bulunan teşekkülleri başı boş bırakmamak olduğu için buna lüzum görmemişlerdir.

Her ne sebeple olursa olsun, sendikaların, tekmil medeni memleketlerce tanınmış tabii haklarından ekserisi unutulmuş, yersiz yasaklar ve tahdidler koymağa ehemmiyet verilmiştir. Evvelki makalelerimizde bunlardan bazılarını tahlil etmiştik. [illegible]

Sendikaların hiç bir kimseyi **üye olmağa veya olmamağa** icbâr edemiyeceği (Madde 7) kaydı çok kurnazca bir formüldür. İlk bakışta bundan tabiî bir şey tasavvur edilemez gibi gelir. Fakat az bir şey düşünmek bu bilmecenin mânası ne olduğunu kavramağa yeter.

Mevcut sendikalardan ekserisinin nizâmnamelerinde, muhtelif milletlere mensup işçiler arasında nefret duyguları uyandırmağa çalışanların - yani faşist temayüllü kimselerin - sendikalara kabul edilemiyecekleri yazılıdır. İşte pek mâsûmâne ve haklı bir tedbiri andıran, "üye olmamağa hiç bir kimse icbar edilemez„ cümlesi ile takib edilen gaye, faşist unsurlara kapalı olan, sendika kapılarını bu demokrasi düşmanlarına açtırmaktır. Buna razı olacak bir tek sendika bulunabileceğine ihtimal vermiyoruz. Ve her halde, maddeden maksat ne olduğu böylece açıklandıktan sonra, Meclis, tasarıdan onu çıkarmak zaruretini duyacaktır.

Diğer bir meddede (Madde 11) Cemiyetler Kanununun, âidatın senede 120 lirayı geçemiyeceğine dâir hükmü sendikalar hakkında uygulanamaz, denilmektedir. Bunun üzerinde durmıyabilirdik. Fakat tasarının satırları arasında sırıtan ruh, gayri ihtiyari, gizli bir maksat aramak ihtiyacını doğuruyor. Hiç şüphesiz bu madde, sendikalara âzalarından senede 120 liradan fazla aidat alabilmek yetkisini vermek için konulmuş değildir. Ya sendika âzalarını, idaresi Çalışma Bakanlığına tâbi yüksek bir âidata bağlamak, yahut ta serbest âidatı cemiyetler kanunundaki hadden daha aşağı bir seviyede tutmak gayesi güdülüyor. Her iki ihtimalde de, sendikaların bağımsızlığına tecavüz edilmiş ve işçilerin ekonomik mücadeleleri kösteklenmiş olacaktır.

Kanunda lafı bile edilmiyen sendika haklarına ve salâhiyetlerine gelince, bunların başlıcalarını saymadan ve ehemmiyetlerini işaret etmeden makalemizi bitirmeğe gönlümüz razı olmuyor. Cidden unutulmuş oldukları takdirde, Meclis müzakereleri esnasında ele alınmalarına zemini hazırlıyabilirsek büyük bir hoşnudluk duyacağız.

Tasarıda bahsı geçen, Kollektif mukaveleler akdetmek, mensupları adına müzakerede bulunmak ve dâvalar açmak, yardımlaşma sandıkları, klüpler vesâire kurmak gibi hususlar yanında ve üstünde, sendikaların yapmağa yetkili bulunmaları gereken, daha bir sıra mühim işler vardır. Bunları aşağıdaki listede toplamağa çalıştık :

1— İlgili bulundukları sanayî şubesinde, istihsâlin, muhtelif safhalarını, idâresini ve finansmanını kontrol etmek.

2— Kollektif mukavelelerle bağlı olarak, boşalan yerlere alınacak işçileri bizzat göstermek veya bulmak.

3— İşletme ve Fabrika komiteleri veya İşçi mümessilleri seçimlerini tanzim etmek ve aday listeleri ileri sürmek.

4— İhtilâflarda ve grev ihtimâli karşısında kütlelerin reyine müracaatı teşkilâtlandırmak ve kararları tatbik etmek.

5— İşçi sigorta kurullarının idaresine iştirak ve onların muamelelerini kontrol etmek.

6— İş hakkını koruma kanunlarının ilk tasarılarını hazırlama faaliyetlerine iştirak ve bizzat işçiler adına kanun tasarıları teklif etmek.

7— İktisadi buhran anlarında işsizlere devlet veya patron yardımlarının tevziini üzerine almak.

8— Dünya sendikaları federasyonuna girmek ve onun maddi ve mânevî yardımlarından faydalanmak.

İleri kapitalist memleketlerde, uzun senelerdenberi bu ödevler sendikalar tarafından görülmekte ve saydığımız yetkiler kullanılmaktadır. Biz her sahada olduğu gibi, iş kuvvetinin teşkilâtlanması sahasında da, hâkim sınıfların dar ve çarpık görüşleri neticesi, çok geri

(Devamı 2 ci sayfada)

SENDİKACI

Dr. lar, Doçentler, Prof. lar, Ord. lar nerdesiniz?

Memleketimizdeki antidemokratik kanunlar serisine bir yenisi katılmak üzeredir. Çalışma Bakanlığı tarafından hazırlanan "İşçi ve işveren meslek dernekleri ve dernek birlikleri hakkındaki kanun tasarısını görmemiş olamazsınız. Bu tasarının insan hak ve hürriyetlerine aykırı hükümler taşıdığını, kendi hak ve hukuk anlayışınıza bile uymadığını, hukuk mantığı, kanun tekniği bakımlarından dahi iler tutar yeri olmadığını da elbette farketmişsinizdir. Neden susuyorsunuz?

Demokrat memleketlerde kanunlar tenkid edilir, devrin hak ve hukuk anlayışına uymayanları değiştirilir. Bu nihayet bir tasarıdır "İlim adamları„ nın kanun tasarıları üzerinde fikirlerini söylemeleri, tenkidler yapmaları [illegible] âdetti.

Yarın [illegible] olduğu gibi kanun halini alırsa, hükümlerini, kürsülerinizde ve kitaplarınızda anlattığınız insan hak ve hürriyetleriyle telifte yine güçlük çekmiyecekmisiniz? Nihayet imam yine bildiğini okusa da, böyle bir kanunu tasvip etmemiş olmak sizce bir şeref değil midir?

Dr. lar, Doçentler, Prof. lar, Ord. Prof. lar nerdesiniz?

Maden işçileri yarın toplanıyorlar

Mâden Sanayi'i işçileri Sendikası kongresi 15 aralık 946 Pazar günü saat 14 de Beşiktaşta İşçi Sendikaları Birliği binasında toplanacaktır. Sendika mesul kâtibi sendikaya dahil arkadaşların teşriflerini rica etmektedir.

Şoförler de toplanıyor

İstanbul Şoförleri ve Otomobil İşçileri Sendikası, idare heyeti seçimi için 15 aralık 946 pazar günü, Taksimde Kristal gazinosunda saat 9 dan 13 e kadar olağanüstü bir toplantı yapacaktır. Bu toplantıda, idare heyeti seçildikten sonra sendikayı ilgilendiren meselelere ait kararlar alınacaktır.

Hasta Muayene Günleri

İstanbul İşçi Sendikaları Birliğinin Beşiktaştaki Merkez binasında salı günleri saat 18 de yapılan hasta muayenelerinden başka, İstanbul cihetindeki sendikacı arkadaşlar için de kunduracılar sendikasında da bir poliklinik açılmıştır. Burada çarşamba günleri saat 18 de muayene yapılmaktadır.

Amerikada grevlerin sebebi

Fiyat kontrolunun gevşetilmesi bir kısım işçinin elde ettiği yüzde 12 zammı silip süpürmüştür

Harp biteli beri Amerikada grevlerin arkası kesilmiyor. Grev yaptıkları için işçileri kabahatli bulanlar, "kendi ekonomilerini, memleketlerini müşkil bir vaziyete sokuyorlar" diyenler var. Halbuki grevlerin oluşu, Amerikan ekonomisindeki bozukların bir sebebi değil, neticesidir. Harp boyunca işçi sendikaları grev yapmamayı taahhüt ettiler ve bir kaç istisna ile işçiler sözlerini tuttular, hem de patronlar bu vaziyetten istifade ederek işçileri kışkırtacak bir surette hareket ettikleri halde... Hayat pahalılığı yüzde otuz hattâ daha fazla yükselirken ücretler ancak yüzde on beş yükseldi; patronların kârı ise 1944 de 25 milyar doları buldu, yani harpten önceki yıllara nisbetle beş misli arttı.

Harp bitip de sulh zamanı istihsali başlayınca işçilerin eline geçen para derhal azaldı. Harp yıllarında gündelikler yeter derecede yükselmemişti ama, iş çokluğundan dolayı işçi ailelerin hemen her ferdi çalışıyordu, hem de fazla mesai yaparak... Harbin bitmesile 48 saatlik iş haftası 40 saate indi, ve yirmiden aşağı yaşlardaki genç işçilerle yaşlı işçiler işlerinden çıkarılmıya başladılar. Böylece işçi ailelerin ellerine geçen para büyük nisbette azaldı. Öyle ki, 1945 - 46 senesinde memleketteki ücretlerin tutarı tahminen yirmi milyar dolar kadar azaldı. Patronlar ise harpten öncekine nisbetle üç dört misli fazla kazanmakta devam ettiler.

Ücretlerin bu kadar azalması, memlekette halkın satın alma kudretinin azalması, yani alıcı müşterilerin azalması demekti.

(Sonu Sa. 2 de)

Pilansız, ölçüsüz neşriyat

Meseleler eyice tetkik edilip düşünülmeden ve neyi istediğini sarih olarak meydana koymadan, acemice ve uluorta ileri atılmak fâide yerine zarar getirir.

Son günlerin bazı neşriyatı, Türkiye Emekçilerinin zaruri ve haklı istekler güden davasına karşı umumi efkârda şüpheler ve tereddütler uyanmasına sebeb olacak bir mahiyet almağa başladı. Bu pilansız ve ölçüsüz neşriyatın, her kesten evvel İşçi Sınıfının samimî mücâhitlerini müteessir ettiğini ve bu tarz neşriyattan bizzat İşçi Davasının zarar göreceğini açıklamak mecburiyetindeyiz. Muayyen ve haklı bir istek ileri sürülmeden, kütleden uzak ve onun ihtiyaçlarından habersiz olarak yapılan bu gibi neşriyatın, neyi temin etmek istediğini anlamak zordur. Fakat vereceği neticeyi kestirmek te mümkündür. Bu netice iş ve işçi haklarının ve meselelerinin boğuntuya getirilip esas davanın bir kenarda unutulup kaybolmasından başka bir şey olmıyacaktır. Memleket efkârında bu suretle uyandırılacak karışıklığın doğuracağı anarşi havası içerisinde, Türkiye İşçilerinin, ancak Kanun yollarından yürümek suretile elde etmek istediği, hakları üzerine yeni tehlikelerin celbedilmesi mümkün olduğunu unutmamak lâzımdır.

İşçi Sınıfını en çok müteessir eden noktalardan biri de, bu yolda neşriyatta bulunan dergilerde, sol olduğu iddiasında bulunan ve kendisini işçi sınıfının ana partisi sayan, Türk Sosyalist Partisi mensuplarının da fikirlerini yaymakta oluşlarıdır. Biz bu hareketleri teessüfle karşıladığımızı bildirmek zorunda kaldığımız için ayrıca üzülüyoruz.

Türkiye İşçilerinin belli ve muayyen dertleri ve meseleleri ve bu meselelerden doğan davaları vardır. İşçi davasına hizmet etmek istiyen kimse bu dertleri görmek, bu meseleleri eyice incelemek, ve davayı bu suretle yürütmek mecburiyetindedir. Meseleler eyice tetkik edilip düşünülmeden ve neyi istediğini sarih olarak meydana koymadan, acemice ve uluorta ileri atılmak fâide yerine zarar getirir. Bu güne kadar bin türlü zahmet ve eziyetin gadrine uğramış olan İşçi Sınıfı Davasının, böyle hesapsız ve ölçüsüz ellerde hırpalanmasına, bizzat davanın tahammülü kalmamıştır.

Dosta ve düşmana bu böylece mâlûm olmalıdır.

Şirketi Hayriye Emeklilerinin durumu ne olacak?

Ulaştırma Bakanlığının bu yolda hazırladığı kanunun bir an önce Meclise sevkedilmesi lâzımdır

Şirketi Hayriyenin Devlet tarafından satınalınmasından sonra ortaya (emekli, dul ve yetim) maaşları meselesi çıkmıştır ki bu güne kadar sürüklenmiş ve bir türlü hal çaresi bulunamamıştır. Bugün hiçbir geliri olmadan sefâlet içinde kıvranan 175 i mütecâviz vatandaş bu dâvânın neticesini bekliyor.

Meselenin kısa ve hâzin tarihi şudur :

Şirketi Hayriyenin bir tekaüt sandığı vardı. Memurların her ay maaşlarından ödediği paralarla zenginleşen sandığın, mükellefiyeti, emekli memurlarla, ölü memurların yetim ve dullarına, muayyen nispetlerde üç aylık maaş vermektir. Şirket satıldıktan sonra, Hükûmet, tekaüt sandığında birikmiş olan paraların da Denizyolları İdaresine devrini bu suretle emekli ve yetimlere eskisi maaşlarının verilmesine devam edilmesini istemiştir.

Tekaüt Sandığını elden kaçırmak istemiyen şirket kodamanları, bu isteğe şiddetle karşı koymakta gecikmemişler, nihayet mesele mahkemeye intikal etmiş ve hissedarlar, şirket gibi sandığın da tasfiyesi kararını almağa muvaffak olmuşlardır. Halbuki, şirketin satışına ait mukavelenamede sandık hakkında da bir kayıt bulunmuş olsaydı, netice elbette böyle olmıyacaktı.

Şimdi, sandıktan maaş alanlara, hangi esasa göre tespit edildiği malûm olmıyan nispetler dahilinde tahakkuk ettirilen az bir para verilip, ellerinden bir ibra senedi alınarak, bu vatandaşlar kapı dışarı ediliyor.

Bu anlattıklarımız, belki tastamam kanun ve mahkeme hükümlerine uygundur. Fakat, nasıl bir felâkete uğrayacaklarını evvelden kestirip bütün kapılara baş vuran maaş sahiplerinin müracaatları ve buna karşı verilen resmi cevaplar var ki, şimdi elleri boş kalan emekli ve yetimler, bu cevapların vaidlerile de bir müddet ümide düşüp avunmuşlardır. Ulaştırma Bakanı Ali Fuat Cebesoy'un imzasını taşıyan vesikalardan biri şudur:

(Bakanlığın 6.12.945 gün ve 5909/183 - 523/570 sayılı cevabi yazısı):

"Dört arkadaşımızla birlikte Cumhur Başkanlığı Yüce Katına sunduğunuz 22.3.945 tarihli dilekçenize cevaptır: Şirketi satınalınması hakkındaki 4697 sayılı kanunun beşinci maddesi, emekli ve malûllerin Devlet Denizyolları ve Limanları İşletme Genel Müdürlüğü memurları tekaüt sandığına alınabilmelerine müsait bir hüküm ihtiva etmemektedir. Bununla beraber bakanlığımız Şirketi Hayriye emekli ve malûllerinin durumunu incelemekte ve vaziyetinizin ıslâhı çarelerini araştırmaktadır. Bu incelemeler gerektiği surette Devlet Denizyollarına geçen memur ve müstahdemler gibi emekli ve malûllerin de sandığın tasfiyesi neticesinde ellerine geçecek parayı birden ve tamamen Devlet Denizyolları ve Limanları tekaüt sandığına katılmaları hususunda yeni bir kanun B. M. Meclisine sunulacaktır. Bütün arkadaşlarınıza bildirmenizi rica ederim„.

Yine Bakanın imzasını taşıyan ikinci tezkere de şudur:

Bakanlığın 20.5.946 gün ve 2629/183 - 325/305 sayılı cevabi yazısı):

"Şirketi Hayriye Emekli ve malûllerinin emeklilik işlemleri hakkında hazırlanan kanun tasarısının Başkanlığa sunulmuş olduğunu bildiririm„

Bakanlığın ikinci tezkeresinde Başkanlığa verildiği bildirilen kanun tasarısının bir kenara atılıverdiği, bugüne kadar ses sada çıkmamasından anlaşılıyor.

Öbür yanda emekli, malûl, dul ve yetim 175 kişinin istirabı sürüp gitmekte ve gün günden artmaktadır.

Bu vaziyette, Kanunun biran önce Meclise sevki temennisi ile Hükûmetin dikkat nazarını çekeriz.

Üsküdar tramvay işçilerinin hakem kurulundaki meselesi :

Üsküdar tramvay işçilerinin hakem kuruluna akseden haklı istekleri hakkında geçen sayımızda açıklamada bulunmuştuk. Öğrendiğimize göre hakem kurulu 8-12-945 günü toplanmış fakat kararın yazılı olarak bildirileceğini söylemiştir. İşçilerin haklı dileklerinin yakında tahakkuk etmesini beklemekteyiz.

İbrahim Yener :

Makinemizdeki bir ârızanın tamirinde gösterdiğiniz kolaylığa gazetemiz adına teşekkür ederiz.

Sahibi ve yazı işlerini fiilen idare eden Mitat Kemal Akkanat

Çarşı kapı kürkçüler pazarı sokak No: 14 F-K Basımevi

İşçiler kanun tasarısını beyenmiyor

(Başmakaleden devam)

bırakılmış bulunuyoruz. Adımlarımızı çifter çifter atmak, çetin mücadelelere ve fedakârlıklara mal olan kıymetli tecrübelerden faydalanmak ve içtimaî kuruluşumuzu en son modellere göre ayarlamak zorundayız. Bunda muvaffak olmanın yegâne çâresi totaliter zihniyetin artıklarından kurtulmakta acele etmektir.

Sıraladığımız maddeler üzerinde ayrı ayrı duracak değiliz. Yalnız grev hakkına dairde Sendikalar kanununa bir kaç madde koymaktan vaz geçilemiyeceği noktasına B. Millet Meclisinin nazarı dikkatini celbetmezsek okuyucularımızın bizi affetmiyeceklerini biliyoruz.

İşçilerin ileri sürecekleri, haklı metâlip etrafında konuşmalar yapmaya yanaşmıyan ve ekseriya olduğu gibi bunları toptan reddeden, İşletme veya Müessese sâhiplerine karşı, işçilerin **hep birden işi bırakmak** haklarının mahfuz bulunduğu ve bunun için, umumî toplantılarda işçiler ekseriyetinin rey vermesi yettiğini ve tahaddüs eden durumun bütün mesuliyeti dik kafalılık gösteren patronlara aid olduğu, kanunda tasrih edilmelidir.

Bütün memleket işçileri bir ağızdan bunu istemektedirler.

SENDİKACI

Amerikada Grevlerin sebtbi

(Başı 1 sa; de)

Halbuki istihsalin düşmemesi, o kadar korkulan işsizliğin önlenmesi için satın alma kudretinin, müşteri sayısının, azalması değil, çoğalması lâzımdı. İşçilerin gündeliklerini azaltmakla patronlar Amerikan ekonomisini bir çıkmaza sokuyorlardı. Amerikan iktisatçılarından bazılarının hesaplarına göre istihsalin sekteye uğramaması için ücretlere yüzde otuz zam yapmak gerekiyordu. Fakat, Roosevelt'in ölümünden sonra hükûmet bu vaziyete çare bulacak tedbirler almıyor, patronların tarafını tutuyordu. Bu vaziyette işçiler kendi kuvvetlerine güvenmekten, grev yaparak haklı isteklerini kabu le patronları zorlamaktan başka bir çare bulamadılar.

Grevlere rağmen, bu yılın Ekim ayına kadar bütün işçilerin ancak beşte üçünün ücretlerine zam yapıldı ve ortalama zam yüzde on ikiyi geçmedi. Temmuz ayında fiyat kontrolü gevşetildi, hayat süratle pahalanmıya başladı. Temmuzdan Eylül sonuna kadar fiyatlar yüzde on arttı, bu suretle işçilerin elde ettikleri ücret artışını sildi süpürdü. Fiyat kontrolünün kalkacağı söylendiği zamanlarda ileri görüşlü iktisatçılar bunun yeni grevlere sebep olacağını söylüyorlardı. Nitekim de öyle oldu. Hayat pahalılığı, kârları artan patronların vurdum duymazlığı, hükûmetin tedbirsizliği karşısında, geçinecek kadar bir ücret elde etmek için işçiler tekrar grevlere başladılar. Ücretler artarsa, bu, Amerikan ekonomisinin aleyhine değil, lehine olacaktır.

İŞÇİ SAĞLIĞI

İş kazaları, Meslek hastalıkları ve Analık Sigorta Kanununun açıklanması

(Burada sadece, işçinin bu kanundan ne yolda faydalanabileceğini anlatacağız. Kanunun eksik taraflarını, ayrı bir yazımızda ele alacağız.)

27.6.945 de kabul edilen 4772 sayılı, İş Kazaları ile Meslek Hastalıkları ve Analık sigortaları, kanununa göre, İş Kanununa tâbi işyerlerinde çalışan bütün işçiler ve hizmetliler 1 temmuz 945 den itibaren İş Kazası, Meslek Hastalığı ve Analık haline karşı sigorta edilmişlerdir. (İş Kanununa tâbi işyerlerinin sürekli çalışıp çalışmaması, İş kanununun şümûlü içine girmesine mâni olmadığı gibi, İş Kanununa tâbi bir işyerinde çalışan herhangi bir işçi ve hizmetlinin de daimi veya muvakkat olması sigortalanmasına mâni değildir. İş akdi ile iş yerine bağlı olan işveren vekilleri de sigortalıdır. İş Kanunundaki tarife göre: müdürler, idare memurları, işin sevk ve idaresi vazifesini gören kimseler İşveren vekilidirler.

İş Kanununa tâbi olan yerlerde çalışıp ta sigortalı sayılmıyan kimseler şunlardır:

(İşveren ve İşverenle bir çatı altında yaşıyan ve İşverenin iş yerinde çalışan karısı ve yakın akrabaları; Umumî, mülhak ve hususî bütçelere, ... bütçelerinden tahsisat konmak suretile doğrudan doğruya, yahut malî yardımda bulunularak dolayısiyle işletilen iş yerlerinde, istihsalle doğrudan doğruya ilgisi olmıyan işlerde veya büro işlerinde çalışan memur ve müstahdemler; askerî fabrikaların 3575 sayılı kanunundan faydalanan memur, hizmetli ve işçileri; D. Demir Yolları İşletme Genel İdaresinin 2454, 2904 ve 4001 sayılı kanunlarından faydalanan memur, hizmetli ve işçileri; Bayındırlık bakanlığının demir yolu yapımı teşkilâtında çalışan ve 3487 sayılı kanunun 12 inci maddesinden faydalanan memurlar, Tekel Genel Müdürlüğünün 2921 sayılı kanunundan faydalanan daimî memur ve hizmetlileri; Türk vatandaşlarına kendi işçi ve hizmetlileri gibi haklar sağlamıyan yabancı devlet tebaaları, yabancı memlekettaki her hangi bir müessese nam ve hesabına Türkiyede muvakkat bir işin yapılması için gönderilmiş işçiler.)

İş kanununa tâbi bir yeri, bu kanunun şümûlü dışına çıkarmıya yalnız Çalışma Bakanlığı salâhiyetlidir.

İşçi bildirme kağıtları:

Sigortalı işçilerden her biri için işe başlama târihinden itibaren engeç 10 gün içinde doldurulacak 3 nüsha bildiri kâğıdından birisi sigortalar idaresine, birisi Bölge Çalışma Müdürlüğüne, üçüncüsü de işçiye ait belgeler arasında saklanır. Bu bildiri kâğıdına her sigortalı geçindirmekle ödevli bulunduğu karı veya kocası ve çocuklarile başka hak sahibi kimselerin adlarını, soy adlarını, doğum yıl ve yerlerini, adreslerini yazıp imzalar ve iş verene teslim eder ve bilâhere durumunda bir değişiklik olursa bunu bir hafta içinde yazılı olarak bildirir.

Her sigortalının bildirilmesi mecburiyetine şimdilik: (Şişe fabrikası, İzmit kâğıt fabrikası, İzmirde Turyağ fabrikaları, Ankarada Bursa dokumacılık fobrikası) tabidir. Diğer iş yerleri yalnız, kaza, hastalık ve doğum hallerinde, bu belgeleri tanzim ve sigorta idaresine tevdi ederler.

İşçi sigortaları kurumuna işçiler namına ödenecek primler işverenden alınır. İş verenlerin ödedikleri bu primlere karşılık işçi ücretlerinden hiçbir kesinti yapılamaz.

Analık sigortası primi her iş yerinde ayni olmak üzere, işçi ve hizmetlilere bir ay içinde ödenen ücretler tutarının yüzde biridir. Analık priminin hesabına esas tutulan ücretler toplamına kadın, erkek, yaşlı, genç, evli, bekâre bütün işçi ve hizmetlilerin aldıkları ücretler girer. Bu ücretlere yemek masrafı ve diğer aynî yardımlar dahil edilmez. İş kazası ve meslek hastalığı sigortası primleri iş yerlerinde bir yıl evvel işçi ve hizmetlilere ödenmiş bulunan ücretler tutarı üzerinden ve her işyeri için kararlaştırılan tehlike sınıf ve derecesine göre işçi sigortaları kurumu tarafından hesaplanır. Bu miktarlar sigorta idaresi tarafından işyerlerine tebliğ edilir. Gerek analık gerek İş Kazası meslek hastalığı sigortaları aylık primleri işverenler tarafından ertesi ayın onbeşine kadar ya (işçi sigortaları kurumu genel müdürlüğüne); yahut (işçi sigortaları kurumu şubelerine); veya (kurumun iş bankası merkez müdürlüğü nezdindeki 3159 sayılı hesabına geçirilmek üzere iş bankası mahalli şubelerine; veyahuuta Ziraat bankası merkez müdürlüğü nezdindeki 4172 sayılı hesabına geçirilmek üzere Ziraat bankasının mahalli şubelerine yatırılır. Banka bulunmıyan yerlerde posta havalesile (havale masrafı gönderene ait olmak üzere) sigorta genel müdürlüğü veya şubelerine gönderilir. İş yerinin ne şekilde olursa olsun elden ele geçmesi halinde yani işveren durumunda olan kimse eskisinin işçi sigortaları idaresine karşı bütün alacak ve borçlarına halef olur. Bu hükme aykırı sözleşmeler sayılmaz. Verilen mühletler içinde ödenmeyen primler yüzde on fazlası ve yüzde beş faiz ile birlikte alınır.

Analık hâli.— Sigortalının veya sigortalının karısının gebelik ve doğurma hâlidir. Bir sigortalının analık yardımı ve ödeneklerinden faydalanması için :

1 — Sigortalı kadının gebelik ödeneğine hak kazanacağı tarihten önceki 6 ay içinde, iş kanununa tâbi bir veya birkaç iş yerinde enaz 3 ay; karısı için ödenecek alacak sigortalının ise aralıksız 6 aydanberi çalışmış bulunması ve bunların iş yerlerince belgelenmesi ve bunların sigorta idaresine göndermesi.

(Devamı gelecek sayıda)

Sağlıkçı

Dörtler anlaştılar:

Paristen Vaşingtona göç eden Dörtler konferansına Amerika havasının yaradığı görülüyor. Dörtler Avrupada konuştukları sırada bir türlü halledilemiyen birçok meselelerin, bu defa esasta bir anlaşma ile kapandığına dair haberler gelmektedir.

Bu arada alınan en mühim netice, İtalya ve Mihver peyki küçük memleketlerle imzalanacak sulh sözleşmeleri üzerinde anlaşmaya varılmış olmasıdır. Her küçük memleketle yapılacak anlaşma, ortaya çıkarılan çeşitli ve tâbi meseleler yüzünden neticelenememekte ve meseleler bir konferanstan diğerine atılıp kalmakta idi. Halbuki bugün, sulh işleriyle alâkalı meselelerin, Almanyaya taallûk edenlerinden gayrı, hemen hepsi halledilmiş gibidir. Dörtler arasındaki son bir anlaşmaya göre, Almanya meselesi 10 mart 947 tarihinde Moskovada açılacak olan görüşmelerde incelenecektir.

İranda iç savaş:

Yunanistandaki iç harbe ilâveten, İranda da yeni hadiseler baş göstermiştir. Cenubî İranda, Kuzistanda çıkan isyan hareketi durduktan sonra serbest kalan İran Hükûmet kuvvetlerinin, evvelce kısmî bir muhtariyete kavuşturulmuş olan, Azerbaycana sevk edilmeleri yeni bir buhran doğurmuştur. Tebriz radyosuna atfen Anadolu Ajansının verdiği 10 aralık tarihli bir habere göre Azerbaycan hudutlarında bilfiil çarpışmalar başlamıştır. Öbür taraftan İngiliz hariciye nezareti sözcüsü, İran kuvvetlerinin hareketlerinin yalnız İranı alâkadar edeceğini bildirmiştir. İngiltere, bu suretle, bu hadiselerin dışında olduğunu göstermeğe çalışmaktadır.

İran Azerbaycanının giriştiği istiklâl hareketi, cenûbî İran petrollerini işleten yabancıların huzûrunu kaçırmış ve hattâ Basraya külliyetli mikdarda yabancı kuvvetler çıkarılması suretiyle, bu meseleye ne kadar büyük bir ehemmiyet verildiği gösterilmişti. Bu defa yeniden baş gösteren hâdiselere karşı tarafsız imiş gibi görünmenin bir mânâ ifade etmiyeceği âşikârdır.

Yunanistanda iç savaş:

Yunanistanın şimalinde cereyan eden iç savaş, sürüp gitmektedir. Hükûmet kuvvetlerine karşı harekâtta bulunan kuvvetlerin zaman zaman mühim muvaffakiyetler kazandığı anlaşılıyor. Diğer taraftan Yunanistanın Kralcı Başvekili Çaldaris, meseleyi Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyine aksettirmiştir. Bu hadisenin konseyde mühim tartışmalara sebep olacağı muhakkaktır. Çaldarisin istediği tahkik komisyonunun gönderilip gönderilmiyeceği henüz kestirilemiyor. Çaldaris âsî kuvvetlerin Yugoslavya ve Bulgaristanda hazırlanıp gönderildiği iddiasındadır.

Fransada kabine buhranı:

Fransada kabine buhranı devam ediyor. Son seçimlerin neticesi hiç bir partiye tam bir ekseriyet temin edememişti. Bu vaziyet karşısında ikili, üçlü anlaşmalarla iktidara geçmek zarureti ortaya çıkmıştır. Son gelen bir haber, bütün partilerin iştirakiyle bir kabine kurulacağı yolundadır. Halbuki Başvekilin tâyini meselesi, bu takdirde yine halli güç bir mesele doğuracaktır.

A. Altan

Toprak Sanayiinde Çalışan İşçiler hiç bir haklarından istifade edemiyorlar

İş yerlerinde kanunun tatbikine nezarete memur Çalışma Müdürlüğünün, günden güne çoğalmakta ve genişlemekte olan toprak sanayii işçilerile hemen hemen hiç alâkadar olmadığı ve binnetice, işverenlerin, buzavallıları sıhhî şartlardan tamamen mahrum açık veya kapalı fabrikalarında çalışdırmakda oldukları, ücretlerinin hesaplanmasında ve işden çıkarılmalarında kat'iyen İş Kanunu ile İşçi Sağlığını Koruma Nizamnamesi hükümlerine riayet etmemekde bulundukları görülmektedir.

Eyüp ve Halıcıoğlundan Karaağaç ve Silâhdarağaya kadar uzanan her iki yaka üzerinde bulunan irili ufaklı, iptidai veya modern bir şekilde çalışan tuğla ve kiremit imalâthanelerinin sıhhî durumlarının fenalık, ve noksanlık bakımından yekdiğerinden aşağı kalmamakta olduklarını büyük bir esefle gördük.

Tesisatının çok iptidai olmasından dolayı senenin ancak 5-6 ayı çalışan küçük imalâthanelerle, modern tesis ve cihazlara sahip bulunan ve bütün sene müstemirren çalışan büyük fabrikalarda İşçi Hukukuna ve İşçi Sağlığına gösterilen alâkanın ne derece bulunduğunu kısaca tebarüz ettirmeğe çalışacağız.

İşçi Hukuku:

Günlük normal müddetten fazla çalıştırılan işçilerin, fazla saatlarına yapılması icap eden zamların, İş Kanununun (Fazla saatlarla Çalışma Nizamnamesi) hükümlerine göre hesaplanmadığı gibi umumiyetle yövmiyelerinin nasıl hesaplandığını da gösterir hesap pusulaları verilmemektedir.

İşverenin, işçilerinden her hangi birini işden çıkarırken - iş henüz bitmeden - yine kanunun bu hususa temas eden 13 cü maddesine riayet etmemekte olduğu da işçiler tarafından acı acı şikâyet edilmişdir.

İşyerlerinde her iki senede bir yapılması gereken işçi mümessili seçimi yapılmadığı işçiler tarafından şikâyet olunmuştur. Bazı tuğla harmanı sahipleri işçi mümessili seçimin yapılacağından haberleri yok. Kendilerine bundan bahis edildiği zaman insanın yüzüne garip garip bakıyorlar.

İşçi sağlığı:

Açık ve kapalı yerlerde çalışan erkek, kadın, kız ve erkek çocukların ekserisi yalın ayak, başları açık ve vücûtlerinin bir kısmı iş icabı, bir kısmı da elbiselerinin yırtık olmasından dolayı yarı çıplak bir vaziyette çalışmaktadırlar.

Haddi zatında ağır sanayiden sayılan bu işlerde, imalâthane sahibinin arzusuna göre, 11 saata kadar - dinlenme zamanı hariç - çalışdırılan erkek, kadın, kız ve erkek çocukların - yaş haddi nazarı itibare alınmaksızın - gerek işin ağırlığından gerek çalışdıkları yerden çok uzak bulunan evlerine her gün gidip gelmeden, evlerinde lâyıkı veçhile temiz bir uyku uyuyamamakdan ve binnetice, bir gün evvelki yorgunluğu giderememekden, ertesi gün tekrar işbaşı yapmakdan ve bir de kâfi derecede kalori temin edememiş olmadan dolayı umumiyetle hepsinin yüzlerinin kansızlıktan sapsarı ve çalışma yerlerinde bütün vücutlerini yıkamaları için duş veya buna benzer yıkanma yerleri olmaması sebebiyle yıkanamamakdan bütün vücutleri kirle örtülüdür.

İşçiler için yemek yeme mahalli yapılmamış olduğundan, işçilerin - kalöri mikdarı ancak 200 ü bulan - ekmek, soğan ve bir kaç dane zeytini toprak üstünde çamurlu elleriyle yemekdedirler.

İçilecek su çamur yapmada kullanılan umumî muslukdan, ağızları kırık cam şişeleriyle alınmakta ve bir çoğunun kabı olmadığından ağızlarını musluğa dayayarak su içmektedirler.

Tuğla harmanlarının hiç birinde etrafı ve üzeri kapalı, içinde suyu bulunan, içine girilebilecek kadar temiz olan bir tek abdeshaneye rastlanmamıştır. İşyerlerinden bir çoğunda da hiç abdeshane bulunmadığından, işçiler ihtiyaç halinde deniz kenarlarına gitmektedirler.

Eğer, Çalışma müdürlüğü, bu yazımız üzerine yukarıda bahis ettiğimiz tuğla ve kiremit fabrikalarına İş Müfettişleri gönderip esaslı teftişler yaptıracak olursa, her halde bizim gözümüzden kaçmış daha bir çok hususları da müşahede ve tesbit edeceklerdir.

Ancak, İş Kanununa mugayir hususların tesbitiyle kalınmayarak bir tarafdan bunların bertaraf edilmesi için teşebbüslerde bulunulurken diğer tarafdan da kanunu hiçe sayan işverenler hakkında da kanunî takibata geçilmesi lâzım geleceği kanaatinde olduğumuzu söylemek isteriz.

Arkadaş

Liman işçileri "Deniz İş Kanunu„ nu bekliyorlar

Deniz işcisimidirler? Limana mı, Denizyollarına mı bağlıdırlar? İş Kanununun şümulü içinde mi, şümulü dışındadırlar? Bilinmiyor.

Altı yüzden fazla yükleme boşaltma işcisi, bine yakın kömürcü, ve yine yüzlerce rıhtım işcisi ve mavnacı bekliyorlar

Gelecek gidecek gemilerdeki hayırlı kısmetlerini beklemekten yorulmuş ve hele bugünlerde büsbütün takatten kesilmiş bu insanlar işçi iseler "İş Kanunu„ nu, denizci iseler "Deniz İş Kanunu„ nu bekliyorlar.

Denizyolları bu birkaç bin liman çocuğunu karne ile çalıştırıyor. Bu yüzden iş kanunun sağlıyacağı haklardan hiç istifade edemedikleri gibi, işçi sigortalarından da faydelanamamaktadırlar.

Gemilere kömür veren işçilerin maddi ve sıhhî durumları yalnız fecidir. Ve en fazlası da bu işe ancak üç sene dayanabilmektedirler. Anbar altlarında, küfe diplerinde, kömür yiyip kömür içerek çürüttükleri insanlıklarını hergün biraz daha kaybederken, kanlı siyah tükrüklerini ekmeklerine katık yapıyorlar. Bazan ekmesiz de kalıyorlar.

Gemilere eşya yükliyen ve boşaltan işçiler ise ton başına ücret almakta, yağmur duasına çıkmışlar gibi gelüp gidecek gemilere hasret çekmekte ve işlerin en hızlı, yani limanın fıkır fıkır vapur kaynadığı zamanlar ayda ancak 60-80 lira ellerine geçebilmektedir.

Bunların birincilerden farkı maddi sefaletlerinin, biraz daha maskelenmiş bulunmasıdır.

Hem kömürcüler, hem eşyacılar: Biz neyiz? İşçi isek iş kanunu ve sigortalardan niçin faydalanamıyoruz; Denizci isek, nerede denizde çalışanları teminat altına alacak "Deniz İş Kanunu„. diyorlar.

Bu yüzden binlerce liman adamının âkıbetleri galiba tefsir değilde insaf beklemektedir. Bu yüzden denizciliğin inkişafını tonaj meselesi görenler arkadan gelecek islimi unutuyorlar.

Kifayetsizliği münakaşa konusu olan İş Kanunu nasıl ki sınai inkişafın zaruri bir merhale-i ise, seksen bin deniz ve liman işçisini denizlere bağlıyacak "Deniz İş Kanunu„, ve başkasının tarlasında Ecir olarak veya ücretle çalışan iki milyon köylünün kısmen faydalanacağı "Ziraat işçi kanunu„ suratla hayata geçirilmeden sosyal ve iktisadi kalkınma davasının kısırlığına şaşmamalıdır.

Gemiler gelir gider, fabrikalar kurulur gelişir, toprak verir veriştirir. Deniz adamı beyaz güvercinden haber bekler. Yok.. Sanayi işçisi iş kanunundan ve sigortalardan medet bekler. Zayif... Boğazı tokluğuna toprak kulluğu hak aramaya çıkacağı demir çarığı bekler. Henuz ısmarlanmamış..

Toprak kullerının aradığı rahmet "Toprak Kanunu„ olmadığı gibi, deniz işçilerinin beklediği güvercin de "Meksiko„ değildir.

H. Malkoç

İbret Aynası

Eski defterler:

Demokrat Refik Koraltan, Meclis kürsüsünde bir şeyler söyledi: Millî Mücadeleye iştirak etmeyenler arasında Başkanlığa kadar yükselmiş olanlar varmış. Dünkü gazetelerde de boy boy, çeşit çeşit müdafaanameler neşrolundu. Şükrü Saracoğlu, Fuat Ağralı, Emin Erişirgil, Hilmi Uran (biz de çalıştık, biz de uğraştık) diye yemin edercesine dil döküyorlar.

Bu zevatın Millî Mücadeleye iştirak edip etmedikleri, her halde erbabınca, mâlûmdur. Eski defterleri karıştırmaya ne hâcet! Maksat memlekete hizmet ise, iktidarda bulundukları uzun seneler zarfında neler yaptıklarını kendilerinden sormak yeter de artar bile.

Şeyhin kerâmetini kendinden dinlemiyelim!..

Letaif:

Gümrüklere yüzde yüz elli zam yapıldı. Bu da bir ucuzluk siyâseti imiş. Fiyatları zam yoliyle ucuzlatmak gibi, bütün dünya iktisat ülemasını şapa oturtan bu zamlı ucuzluk sistemini keşfettiğinden dolayı Hükûmeti tebrik etmeliyiz. Pek muhterem Gümrük Bakanı, (Gümrükleri arttırdık amma, bu zamlar piyasaya aksetmiyecektir) gibi sözler söyledi. Yani tüccar, bir malı memlekete sokarken 1 yerine 2,5 gümrük ödeyecek, amma biz malı yine eski fiatından alacağız. Bu sözdeki garabeti görmek için iktisatçı olmaya bile lüzum yoktur.

Ali Altan

İstanbul Sendikalarının adresleri

Sendikalar birliği:
Beşiktaş hasfırını caddesi hasfırın mahallinde No. 44 - 46

Tütün işçileri sendikası ve İnşaat işçileri sendikası:
Beşiktaşta sendikalar birliği binasında.

Maden sanayii işçileri sendikası:
Kalafat yeri, kürkcü kapı No. 167

Şoförler sendikası:
Fındıklı, dere içi sokakta.

Basın yayın, kol ve kafa işçileri sendikası:
Vilâyet karşısı, İzzettin han II nci kat, No. 10

Ayakkabı işçileri sendikası:
Çemberlitaş, Çukur han No. 6

İşçi külubü:
Merkez: Beşiktaş sendikalar birliği binasında.

Sendika işlerine ait müracaatlar Beşiktaşda birlik dairesine yapılacaktır.

İzmir Tütün İşçileri Sendikası

(ANA NİZAMNAMESİ)

Geçen sayıdan Devam

10 — İdare heyeti haftada bir defa mesul kâtibini başkanlığında toplanır. Mesul kâtipler onun huzurunda yaptıkları işlerin hesabını verirler. Yapılacak işler hakkında idare heyetinin vereceği kararlar icabında diğer azaların yardımı ile mesul kâtipler gerçeklestirir.

11 — Sendirayı resmi makamlar, işverenler ve Sendikalar Birliği önünde temsil etmek, para işlerinde veznedarla birlikte imza köymak ve sendika adına taahhütlere girişmek yetkileri mesul kâtibe aittir. Mühim işlerde idare hayeti onunla birlikte temsile iştirak etmek üzere bir veya birkaç azasına vekâlet verebilir.

12 — Vezne ve hesap kâtibi aza aidatını makbuz vererek toplar yine makbuz mukabilinde teberruatı vesaire Sendika gelirlerini teslim alır ve bunların hesabını tutar, idare heyeti karariyle veya mesul kâtibin tensibiyle zaruri masraflar yapıldıktan sonra kasa mevcuduna 25 liradan fazlası her akşam mesul kâtip ve veznedarın müşterek hesaplarına bir bankaya yatırılır.

13 — Teşkilât ve kültür işleri kâtibi Sendikanın kayıtlarını tutar mesleki kurslar, müsamereler, spor ve idman, musiki, koro vesaire gibi güzel sanat alimlerinin ilmî konferansları ve ilâ teşkilâtlandırır. Faaliyetler genişlediği takdirde teşkilât ve kültür işleri birbirinden ayrı iki büro halinde idare edilir.

14 — Azaların umumî heyeti her altı ayda bir alelâde toplantı yapar. Bu toplantılarda günün en mühim işçi meselelerine dair raporlar dinlenir. Münakaşa edildikten sonra hareket tarzları kararlaştırılır. Sene sonu toplantısında idare meclisi azaları seçilir. Umumî toplantı ayrıca beş kişilik bir komisyon da seçer. İki toplantı arasındaki devrede Sendika işleri bu toplantılarda kabul edilen direktiflerle idare heyeti tarafından idare edilir.

(Sonu gelecek sayıda)

İstanbul Basın ve Yayın kafa ve kol İşçileri Sendikası

(ANA NİZAMNAMESİ)

(Geçen sayıdan devam)

12 — Teşkilât ve kültür işleri kâtibi Sendikanın kayıtlarını tutar, mesleki kurslar açar, müsamereler, spor idmanları, temsil ve saire gibi güzel sanat talimleri, ilmî ve mesleki konferansları ve buna münasil kültüre müteallik faaliyeti hazırlar ve teşkilâtlandırır. Faaliyetler genişlediği takdirde kültür ve teşkilât işleri ayrı ayrı büro halinde idare edilebilir.

13 — Sendikaya dahil azalar her altı ayda bir alelâde toplantı yapar, bu toplantılarda günün en mühim işçi meselelerine dair raporlar dinlenir, münakâa edildikten sonra hareket tarzları kararlaştırılır. Sene sonu yapılacak toplantı kapanmazdan evvel yeni idare heyeti seçilir. Toplantı ayrıca beş kişilik bir kontrol komisyonu da seçer. İki toplantı arasındaki devrede Sendika işleri bu toplantılarda kabul edilen direktiflere göre idare heyeti tarafından idare edilir.

14 — Kontrol komisyonunun ödevleri üç ayda bir olmak üzere, senede asgaei 4 defa Sendikanın hesaplarını tetkik etmek ve müşahedelerini bir rapor şeklinde umumî içtimaa sunmak, Sendika azaları arasında çıkan ihtilâflarda veya azalarla idare heyeti arasında çıkan ihtilâflarda hakem rolü oynamak, 5 inci madde mucibince Sendikadan çıkarılmaları idare heyeti tarafından kararlaştırılan azaların itirazlarını ve müdafaalarını dinlemek ve edineceği kanaate göre çıkarma kararlarını bozmak veya katileştirmek ve ayrıca arkadaşlığa uymayan hal ve tavırlarından dolayı mesul tutulan azalara disiplin cezaları tayin etmektir.

15 — Sendikada uygunşuz hareketleri görülen üyelere tatbik edilecek cezalar, ihtar, tenbih ve geçici çıkarmadır. Temelli çıkarma yalnız 4 üncü maddede sayılmış olan hallerde tatbik olunur.

16 — **Sendikanın gelir kaynakları :**

Sendikanın gelir kaynakları girişte her yeni azadan tahsil edilen ve bir defaya mahsus olmak üzere bir lira vazılma ücreti azaların her ay muntazaman ödemeğe mecbur olduğu asgari 50 kuruş aidat, ihtiyari teberrüler,, Sendika menfaatine verilecek müsamere ve temsillerin bıraktığı kârlar ve ilâh... dır.

17 — Sendikaya aidatından başka yardımda bulunmak imkânına malik olan üyeler bu yardımı teberrü şeklinde yaparlar.

18 — Aile durumu, işsizlik ve sair meşru sebeplerle müzayakaya düşen azalar için geçici olarak aidat ödeme mükellefiyeti idare heyeti karariyle kaldırılabilir.

19 — Aidattan elde edilen gelirlerin dörtte biri Basın ve Yayın İşçilerinin umumî menfaatlerini korumak gâyesiyle saklanır ve bu ihtiyat akçesine en sıkı durumlarda bile el sürülmez.

20 — İstanbulda mevcut İşçi Sendikaları Birliğine, Basın ve Yayın İşçileri Sendikası girmek için ilk umumi içtimada bir karar alınabilir.

21 — Sendika fraliyetiei tatil etmek mecburiyetinde kaldığı takdirde tasarrufundaki malları İstanbul İşçi Sendikaları Birliğine devrolunur. O sırada böyle bir teşekkül mevcut değilde İstanbulda azası en çok üç İşçi Sendikası arasında taksim olunur.

22 — Sendika merkezi şimdilik Ankara caddesi İzzettin Han ikinci kat No. 10

23 — **Kurucular :**

Münür Dizer mürettip, Saadet Varanel gazeteci, Neriman Hikmet Öztekin gazeteci, Kemal Akkanat ressam, Recai Gültekin mürettip.

İzmir Basın ve Yayın Kafa ve kol İşçileri Sendikası

(ANA NİZAMNAMESİ)

(Geçen sayıdan devam)

8 — İdare heyetine seçilen üyeler, umumî içtima sonunda hemen toplanır ve kendi aralarından birini Sendika genel sekreterligine, diğerini muhasip ve veznedarlığa ve üçüncüsünüde kültür işleri sekreterliğine secer. Günlük işleri bu üç üye, ihtiyaç olursa muavinleriyle idare eder ve teşkilâtlandırır. Kültür işleri sekreteri aynı zamanda teşkilât ve kültür işleri sekrsteridir.

9 — İdare heyeti haftada bir defa genel sekreterin başkanlığında toplanır. Diğer sekreterler onunla beraber yaptıkları işlerin hesabını verirler. Yapılacak işler hakkında idare heyetinin vereceği kararları icabında üyelerin yardımıyle genel sekreterler gerçekleştirirler.

10 — Sendikayı resmi makamlar, işverenler ve Sendikalar Birliği önünde temsil etmek, para işlerinde veznedarla birlikte imza koymak ve Sendika adına taahhütlere girişmek yetkileri genel sekretere aittir. Mühim işlerde idare heyeti onunla birlikte temsile iştirak etmek üzere bir veya birkaç üyesine vekâlet verebilir.

11 — Vezne ve hesap sekreteri, üye aidatını makbuz mukabilinde toplar ve yine makbuz mukabilinde bağışları vesaire Sendika gelirlerini teslim alır. Bunların hesabını tutar, İdare heyetiyle veya renel sekreterin tensibi ile zaruri masraflar yapıldıktan sonra kasa mevcudunun 25 liradan fazlasını her akşam genel sekreter ve veznedarın müşterek hesaplarına bir bankaya yatırır.

12 — Teşkilât ve kültür işleri sekreteri, Sendikanın kayıtlarını tutar, mesleki kurslar, spor ve sair ilmi konferansları teşkilâtlandırır. Faaliyetler genişlediği takdirde teşkilât ve kültür işleri, birbirinden ayrı iki büro halinde idare edilir.

13 — Üyelerin umumî heyeti her altı ayda bir alelâde toplantı yapar. Bu toplantılarda günün en mühim meselelerine dair raporlar dinlenir ve münakâşa edildikten sonra hareket tarzları kararlaştırılır. Sene sonu toplantısında yeni idare heyeti seçilir. Ayrıca üç kişilik bir kontrol komisyonu da seçilir.

14 — **Kontrol komisyonunun ödevleri şunlardır :**

Senede iki defa sendika hesaplarını tetkik etmek müşahedelerini bir rapor halinde umumi içtimaa sunmak, Sendika üyeleri arasında veya üyelerle idare heyeti arasında çıkan ihtilâflarda hakem rolü oynamak 4 neü madde mucibince Sendikadan çıkarılmaları idare heyeti tarafından üyelerin itirazlarını ve müdafaalarını dinlemek, kanaatlerine göre çıkarma kararını bozmak veya katileştirmek ve ayrıca arkadaşlığa uymayan hal ve tavırlardan dolayı mesul tutulan üyelere disiplin cezaları tayin etmektir.

15 — Sendikada uygunsuz hareketleri görülen üyelere tatbik edilecek cezalar, sırasiyle ve haketine göre ihtar, tevbih geçici çıkarma ve temelli çıkarmadır.

16 — **Sendikanın gelir kaynakları :**

Sendikâya giren her üyeden ilk olarak alınan yüz kuruş kaydiye ücreti, çıraklardan elli kuruş, her üyenin her ay kazancına nisbetle ödemeğe mecbur olduğu azami yüz, asgari elli kuruşluk üye aidatı, bağışlar ve Sendika tarafından verilecek temsilden temin edilecek paralar.

17 — Aile durumu vesair sebeplerle sıkıntıya düşen üyeler için geçici olarak aidatı ödeme mükellefiyeti idare heyeti kararı ile kaldırılır.

Devamı gelecek sayıda

İzmir Müessese, Ticarethane ve esnafları müstahdemin Sendikası

(ANA NİZAMNAMESİ)

(Geçen sayıdan devam)

4 — **Kurucular :**

Reşat Kamlık ikbal mağazasında tezgâhtar, Mehmet Zeytin ikbal mağazasında tezgâhtar, Ali Leskay ikbal mağazasında tezgâhtar, Remzi Koşucu Paykoç bisküvit fabrikasında, Esat Çınar Bornovalı tuhafive mağazasında tezgâhtar, Roko Filidis Bornovalı tuhafiye mağazasında tezgâhtar, Melek Leskay yol bedesten No. 59 tuhafiye tezgâhtarı

5 — **Girme ve Çıkma :**

A) İzmir müessese, Ticarethane ve Esnaflarında çalışan tekmil müstahdemler, dinleri,milliyetleri ve siyasi görüşleri ne olursa olsun Sendikaya aza olabilirler ve olmaları arzu edilir. Aza kaydolunmak için medeni haklara sahip ve 18 yaşını bitirmiş olmak ve bu nizamname hükümlerine riayeti taahhüt etmek katidir. Sendika müessese, ticarethane ve esnaf müstahdemlerinin tekmilini içine almak gayesini güder ve bu yolda sistemli bir teşvik faaliyeti yürütür.

(Devamı gelecek sayıda)

Ankara Terziler Sendikası

(ANA NİZAMNAMESİ)

(Geçen sayıdan devam)

d) Muhtaç duruma düşen Sendika azalarına yardım ve arkadaşlar arasında bağlılığı kuvvetlendirmek gayesiyle bir yardım sandığı kurmak ve idare heyeti karariyle muhtaç azalara yardım etmek.

e) Gerek mesleki ve gerekse umumi bilgiyi arttırmak için kurslar, konferanslar tertip etmek ve işçi kulübü açmak.

4 — **Giriş ve çıkış :**

a) Ankara vilâyeti hudutları içinde her işçi terzi din ve milliyet farkı gözetilmeksizin sendikaya aza olabilir.

b) Düşük ahlâklılar, işverenlere hafiyelik edenler, Sendika menfaatlerine ayırı harekette bulunanlar işçi sınıfının menfaatini baltalayanlar idare heyeti karariyle Sendikadan çıkarılırlar.

5 — **Teşkilât :**

a) Sendika faaliyeti (13) kişilik bir idare heyeti tarafından sevk ve idare olunur.

b) İdare heyeti Sendika azalarının umumî toplantısında seçilir. İdare heyetine seçilebilmek için (ilk seçilecek idare heyeti hariç) en az bir yıldan beri Sendikaya yazılmış olmaları lâzımdır.

6 — **İdare heyetinin vazifeleri :**

a) Sendika gayesinin gerçekleşmesine uğraşmak,

b) Umumi heyet namına Sendikayı sevk ve idare etmek.

c) Kendi aralarından beş kişilik bir idare komitesi seçmek.

d) Sendika umumi toplantısına yıllık faaliyet rapor ve hesaplarını sunmak.

e) Ayda bir mesul kâtibin başkanlığı altında toplanmak

7 — **İdare komitesi ve vazifeleri :**

a) İdare komitesi, birisi Sendika mesul kâtipliği, ikincisi hesap ve vezne kâtipliği, üçüncüsü teşkilât kâtipliği ve iki aza olmak üzere beş kişiden mürekkeptir.

b) İdare komitesi idare heyetine karşı mesul olup Sendikanın gündelik işlerini idare eder.

c) Kanunen tutulması gereken defterleri tutar.

d) Aza aidatını ve yapılan teberruları toplar.

8 — **Kontrol heyeti ve vazifeleri :**

a) Üç kişilik bir heyet olup Sendika umumî toplantısında seçilir.

b) Sendika hesaplarını inceler ve umumî toplantılarda rapor verir.

9 — **Sendika umumi toplantısı ve vazifeleri :**

a) Sendika üyeleri her altı ayda bir adi toplantı yapar.

b) İdare heyetini ve kontrol heyetini seçer.

c) İdare heyetinin raporlarını tastik veya ret eder.

d) İşçi sınıfının umumî menfaatlerini münakâşa eder ve bu hususta idare heyetine dinektifler verir.

Devamı gelecek sayıda